

Specialpedagogik i förskolan - från medicinska diagnoser till problemorienterat synsätt

Masteruppsats i specialpedagogik 2013
Uppsala universitet

Nina Mohss
Rådgivare Spism Östra regionen

Vad finns skrivet om specialpedagogik i förskolan?

Specialpedagogik – definierats ur skolans perspektiv

Syfte

Syfte med studien är att få en ökad kunskap om vad som kännetecknar specialpedagogik i förskolan och hur specialpedagoger verksamma i förskolan uppfattar sitt specialpedagogiska uppdrag.

Metod

Grundad teori

Intervjuer enskilda / fokusgrupp

14 specialpedagoger från

12 kommuner

11 intervjuer

Fokusgrupp 1 med 9 deltagare

Fokusgrupp 2 med 5 deltagare

Vilka problem beskriver specialpedagogerna?

- Barn med koncentrationsproblem
- Utåtagerande och aggressiva barn
- Tysta och tillbakadragna barn
- Tal- och språkproblem
- Barn inom autismspektrumområdet

Problem på individnivå eller Problem på gruppnivå

Diagnos eller inte

- Majoriteten av barn har ingen diagnos
- Diagnos behövs aldrig för insats

Påverkansfaktorer

- Förskollärare/ Arbetslag
- Miljö
- Organisation

- Styrdokument

Förskollärare/Arbetslag

- Frågeställningar varierar utifrån utbildningsnivå
- Olika synsätt beroende på utbildning
- Brist på förskollärare
- Förhållningssätt
- Barnsyn
- Syn på det enskilda barnet

Miljö inne

- Stora barngrupper – ställer krav på miljön
- Möblering - pedagogisk tanke med rummet.
- Lokalernas disposition
- Möblera bort problem
- Möblera efter den barngrupp man har

Miljö - ute

- Gårdens utformning
- Personal mindre observant

Organisationen

Kommunens stöd till förskolorna

- Centrala team med specialpedagoger
- Barnhälsoteam

Förskolechefer har fler förskolor

- Friförskolornas möjlighet till stöd

Organisation

- Barn per avdelning
- ”Stor-avdelningar”
- Många små barn
- Var finns pedagogerna
- Vad gör pedagogerna
- Hur ser dagen på förskolan ut

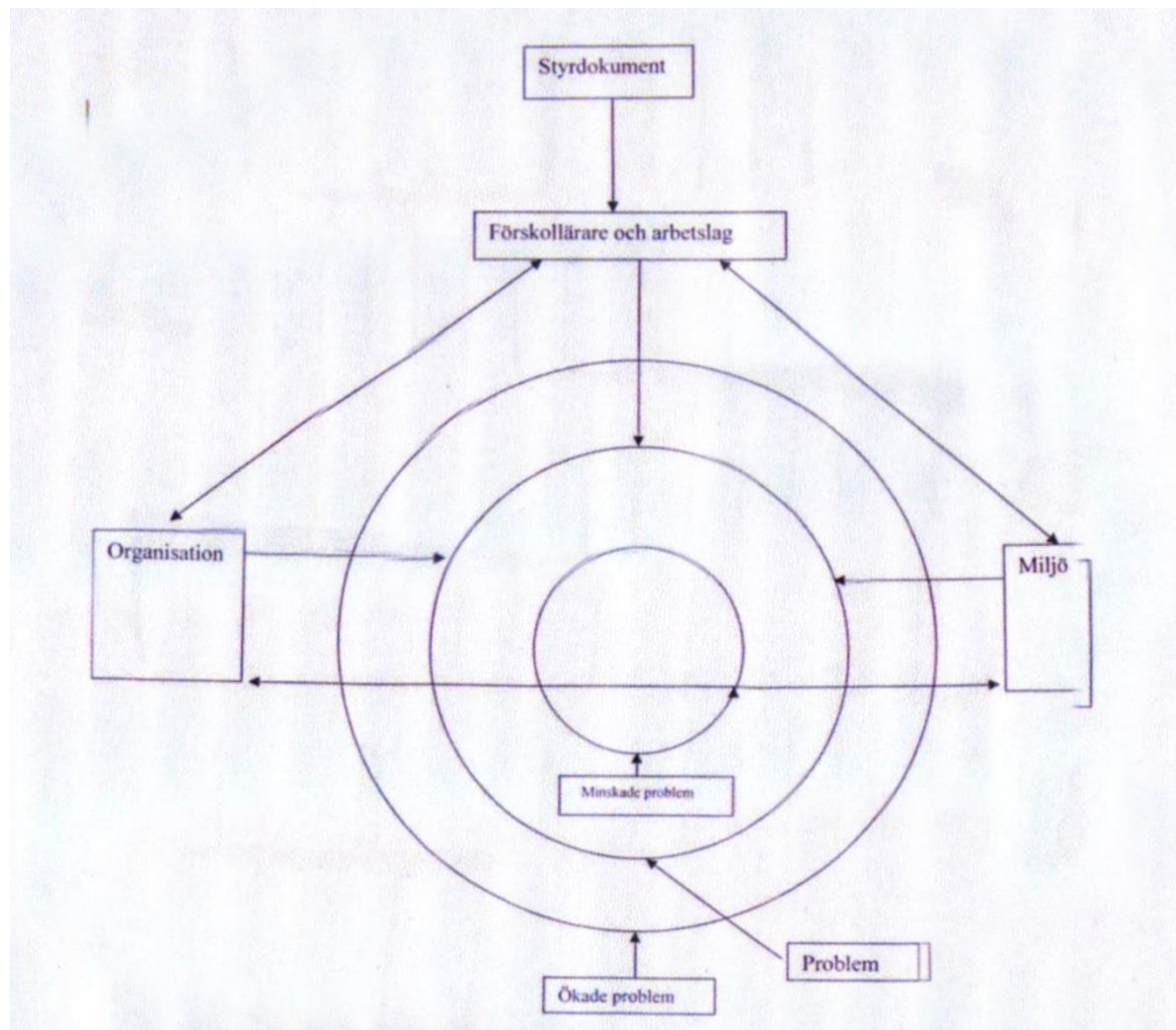
Styrdokument

- Skollag
- Läroplan för förskolan LPFÖ 98/10
- Kommunala planer

- Förskolans egna planer

Påverkansmodellen

En dokumentationsmall

Problembild:

Miljö	Förskollärare/arbetslag	Organisation	Utvärdering

Figur 3. En dokumentationsmall.

Hur går det specialpedagogiska arbetet till på förskolan?

En specialpedagogisk processcirkel

Vem utför den specialpedagogiska insatsen?

Förskollärare/arbetslag i samverkan med specialpedagog

Vilket stöd ger specialpedagogerna?

- Handledning
- Observation
- Fortbildning
- Stöd vid samtal med föräldrar

Vad kännetecknar specialpedagogernas arbete på förskolan

- Utgår från faktiskt förhållande
- Arbetar med helheten
- Mår om föräldrarnas process
- Förebyggande arbete

Vad gör en insats specialpedagogisk?

En definition av specialpedagogik

” Där *avsikten* med den pedagogiska insatsen är att söka förebygga, reducera, överbrygga eller rent av (upp)lösa särskilt skolproblematiska situationer och/eller dess oönskade effekter för elever, vilka redan ses eller kan komma att ses som elever-i-behov-av-särskilt-stöd, blir den enligt detta sätt att se specialpedagogisk.” (Gerrbo 2012 sid 38)

Exempel på diskussionsfrågor

- Diskuterar man barnsyn på förskolan?
- Diskuterar man frågor som rör konsekvenser av olika utbildningar?
- Är miljön viktig?
- Vad i miljön tycker ni är viktigt?
- Hur ser ni på utemiljön?
- Hur ser ni på lärandet på förskolan?
- Vilken är lekens ställning på förskolan?

Tack för mig!

Kontaktuppgifter

Mejl: nina.mohss@spsm.se

010- 473 55 51